הגהות הב"ח

(A) גם' ובכידון דוד הדר אמר וכו' לבאות אלהי מערכות כל"ל ותיבת

ישראל (מחק: (ב) רש"י ד"ה ואידן וכו' לרעתו הות הס"ד: (ג) ד"ה

שבאחיו ארבעה אחים היו: (ד) ד"ה עורפין וכו׳

כבהמה אף פנים:

לעזי רש"י

[פדרשטרי"ש]. אבות

מוסף רש"י

דאגה בלב איש. פחל

שדואג על הפסד שום דבר פן יכולהו (יומא עה.). ישיחנה לאחרים. שמל

ישיאוהו עלה (mm).

ותיכת

וַיִּעֲמֹד וַיִּקְרָא אֶל בֹת יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר לְהֶם לְמָּה תַצְאוּ לַעֲרֹךְ מִלְחָמָה הֲלוֹא אָנֹכִי הַפְּלִשְׁתִי וְאַתֶּם עַבְּדִים הַפָּלִשְׁתִי וְאַתֶּם עַבְּדִים לְשָׁאוּל בְּרוּ לְכֶם אִישׁ

2. יי איש מלחמה יי הזה מבית לחם יהודה ַרְבְּנִים וְהַאִישׁ בִּימֵי שָׁאוּל בָנִים וְהַאִישׁ בִּימֵי שָׁאוּל ָּוְקֵן בָּא בַאֲנְשִׁים: שמואל א יז יב

4. וַיּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי אֶל דוד הכלב אנכי כי אתה אָת דָּוִד באלהיו:

באלוף:ו: שמואל איז מג 5. וַיּאמֶר דְּוִד אֶל הַפְּלִשְׁתִי אַתָּה בָּא אַלַי וְאָנֹכִי בָא אֻלָּיְךְּ בְּשֵׁם יְיָ הָתֶרֶב וּבַחֲנִית וּבְכִידוֹן וַהְּבָּלְשְׁוּנִי אָנְיוֹךְ בְּאֵם יְיָּ צבאות אלהי מערכות

6. ויגש הפלשתי השכם שמואל א יז טז ים. 7. ויצא איש הבנים י. וְיֵבֵּת אָנִישׁ וְיַבֵּנִים מִמֵּחֲנוֹת פְּלִשְׁתִּים גָּלְיָת שְׁמוֹ מִגַּת גָּבְהוֹ שֵׁשׁ אַמות ווַרת:

שמואל א יז ד ָויִשְׁבִּי בְנֹב אֲשֶׁר בילידי הַרַפַה וּמִשְׁקַל בָּינוֹ שְׁלשׁ מֵאוֹת מִשְׁקַל נְחֹשֶׁת וְהוּא חָגוּר חֲרְשָׁה ויאמר להכות את דוד:

9. וַתִּקַּח הָאִשְׁה וַתִּפְרשׁ אֶת הַמְּטְר על פְּנֵי הַבְּאֵר וַתִּשְׁטַח עָלָיו הָרְפוֹת וְלֹא . שמואל ב יז יט

10. אִם תִּבְתוֹשׁ אֶת הָאֲוִיל בִּמִּבְתֵּשׁ בְּתוֹךְ הָרִיפוֹת בַּעֵלִי לֹא תְטוּר מעליו אולתו: נו. משלי כז כב

ברי ביב. 11. אָת אַרְבַּעַת אֵלֶה יֻלְדוּ לְהָרְפָּה בְּגַת וַיִּפְּלוּ ביר דוד וביד עבדיו: שמואל ב כא כב

12. וַתִּשֶּׁנְה קּוֹלְן וַתִּבְּכִּינָה עוֹד וַתִּשַּׁק עָרְפָּה לְחֲמוֹתָה וְרוּת 13. אַשִּׁפָּתוֹ כִּקֶבֶר פָּתוּחַ כלם גבורים:

14. דּאָגָה בְּלֶב אִישׁ יַשְׁתָנָה וְדָבָר טוֹב יַשְׂמָנְהָ: משלי יב כה יִשִׂמְתָנָה: משלי יב כה

בארה פפי וחד נאנאי. בירושלמי בפרק החולץ אגמרא וחייבין שמעו דברי מערכי מלחמה. מי ראוי לחזור ומי ראוי לילך וחזרו אשם תלוי את ש"מ (שהאשה) מתעברת וחוזרת ומתעברת את ש"מ שאין האשה מתעברת משני בני אדם כאחת ופליגי על 🥏 הלבב. ואע"ג דכתיב בהן ודברו השוטרים לקמוף אמרינן דכהן קאמר

> פלשתים ממאה ערלות פלשתים שהערו בה מאה ערלות פלשתים אמר רבי מתניא ולא פליגין עד שלא נסרחה הזרע האשה מתעברת משני בני אדם כאחת משנסרח הזרע אין האשה מתעברת משני בני אדם כאחת זה משמע שכולן מאה היו אבותיו שהרי מכולן נתעברה אמו ולא כפי׳ רש״י שפירש וחד נאנאי שאחד מהן אביו ופי׳ הערוך» נאנאי כלב שבאו עליה מאה אנשים וכלב אחד וכן מפורש בויקרא רבה ובאגדה דשמואל אמר ר׳ יצחה אותה הלילה שפירשה ערפה מחמוחה נחטרבו בה גיים של מחה בני אדם הדא דכתיב והוא מדבר עמם והנה איש הבינים וגו' ממערכות פלשתים ממערות כתיב ממאה ערלות פלשתים רבי תנחומה אמר אף כלב אחד שנאמר ויאמר הפלשתי אל דוד הכלב אנכי וגו' ומו המס וימינב ארבעים יום אמר רבי ברכיה ב"ר ילחק בשכר ארבעים פסיעות שהלכה ערפה עם חמותה נתלה לבנה ארבעים יוס: מפני שחשם וכל כנויו מונחים בארון. תוספתה (פ"ז ע"ש) כי ה׳ אלהיכם ההולך עמכם זה השם הנתון בארון שנאמר וישלח אותם משה וגו' מלמד שהיה פנחם משוח מלחמה וכלי הקודש זה הארון ויש אומרים אלו בגדי כהונה שנא' ובגדי הקודש אשר לאהרן ורבי יהודה בן להישן אומר ב׳ ארונות היו עמהם זה שיולא עמהן למלחמה היו בו שברי לוחות שנאמר ויסעו מהר ה' וגו' זה שהיה עמהן היה בו ס"ת שנאמר

ארון אחד היה: מאלו התום' לא מצאתי יותר

ויעפילו לעלות וגו׳ ובירושלמי אמרי׳

שמעו דברי מערכי המלחמה וחזרו במלחמה מה הוא אומר אל ירך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו כנגד ארבעה דברים שעובדי כוכבים עושין מגיפין ומריעין צווחין ורומסין: פלשתים באו בנצחונו של גלית כו': גלית אמר רבי יוחגן שעמד בגילוי פנים לפני הקב"ה שנאמר וברו לכם איש וירד אלי "ואין איש אלא הקב"ה שנא' בה' איש מלחמה אמר הקב"ה הריני מפילו על יד בן איש שנא' ודוד בן איש אפרתי הזה א"ר יוחנן משום רבי מאיר בשלשה מקומות לכדו פיו לאותו רשע אחד ברו לכם איש וירד אלי ואידך אם יוכל להלחם אתי והכני וגו' ואידך דקאמר ליה לדוד יהכלב אנכי כי אתה בא אלי במקלות דוד נמי אמר ליה זאתה בא אלי בחרב בחנית ובכידון הדר אמר ליה ואנכי בא אליך בשם ה' צבאות אלהי (ישראל) מערכות ישראל אשר חרפת יווגש הפלשתי השכם והערב אמר ר' יוחנן כדי לבמלן מק"ש שחרית וערבית ויתיצב ארבעים יום א"ר יוחנן כנגד ארבעים יום שנתנה בהן תורה יויצא איש הבינים ממחנות פלשתים וגו' מאי בינים אמר רב שמבונה מכל מום ושמואל אמר בינוני שבאחיו דבי רבי שילא אמר שהוא עשוי כבנין רבי יוחנן אמר בר מאה פפי וחדא נאנאי וגלית שמו מגת תני רב יוסף שהכל דשין את אמו כגת כתיב מערות וקרינן מערכות תני רב יוסף שהכל הערו באמו כתיב *הרפה וכתיב ערפה רב ושמואל חד אמר הרפה שמה ולמה נקרא שמה ערפה שהכל עורפין אותה מאחריה וחד אמר ערפה שמה ולמה נקרא שמה הרפה שהכל דשין אותה כהריפות וכן הוא אומר 'ותקח האשה ותפרוש המסך על פני הבאר ותשמח עליה הריפות ואי בעית אימא מהכא יי אם תכתש את האויל במכתש בתוך הריפות בעלי ייואת

ארבעת אלה יולדו להרפה בגת ויפלו ביד דוד וביד עבדיו מאי גינהו אמר רב חסדא סף ומדון גלית וישבי בנוב ויפלו ביד דוד וביד עבדיו דכתיב ביותשק ערפה לחמותה ורות דבקה בה אמר רבי יצחק אמר הקדוש ברוך הוא יבואו בני הנשוקה ויפלו ביד בני הדבוקה דרש רבא בשבר ארבע דמעות שהורידה ערפה על חמותה זכתה ויצאו ממנה ארבעה גבורים שנאמר ותשאנה קולן ותבכינה עוד כתיב חץ חניתו וקרינן עץ חניתו אמר רבי אלעזר עדיין לא הגיענו לחצי שבחו של אותו רשע מכאן שאסור לספר בשבחן של רשעים ולא לפתח ביה כלל לאודועי שבחיה דדוד: בני עמון באו בנצחונו של שובך כו': כתיב שובך וכתיב שופך רב ושמואל חד אמר שופך שמו ולמה נקרא שמו שובך שעשוי כשובך וחד אמר שובר שמו ולמה נקרא שמו שופר שכל הרואה אותו נשפר לפניו כקיתון ייאשפתו כקבר פתוח כולם גבורים רב ושמואל ואמרי לה רבי אמי ורבי אםי חד אמר בשעה שזורקין חץ עושין אשפתות אשפתות של חללים ושמא תאמר שאומנין בקרב ת"ל כולם גבורים וחד אמר בשעה שעושין צורכיהן עושין אשפתות אשפתות של זבל ושמא תאמר מפני שחולי מעיים הם תלמוד לומר כולם גבורים אמר רב מרי שמע מינה האי מאן הנפיש זיבליה חולי מעיים הוא למאי נפקא מינה לימרח בנפשיה ¹¹ראגה בלב איש ישחנה ^סר' אמי ורבי אסי חד אמר ישחנה מדעתו וחד אמר בלב ישיחנה לאחרים: ואתם אי אתם כן כו': וכל כך למה מפני ⁰ שהשם וכל כינויו

הראוים לחזור כגון בנה בית ונטע כרם ואירש אשה וירא ורך לו:], כו יומנו שיה נש.... ק:], גו [נ"ב יד:], דו [דף ק:], גו ב"ב יד: ו בח"ם: מג.], ה) [ב׳ כא], ו) בס׳ רבנן דאגדתא דרבנן דאגדתא אומרים ויצא איש הבינים ממערכות להו אלא שהשוטרים משמיעין דבריו לעם: אל ירך לבבכם אל מיראו ואל מחפוו ואל מערלו. ארבעה

אזהרות כנגד ארבעה דברים שהעובדי

כוכבים היו עושין לאיים מגיפין

בתריסין ומריעין בקרנות ולווחין בקולם ורומסין בלהלת סוסיהן ודהרותם אבל נחלוח חרבות ושפעת הלגסים הו עיהר המלחמה ואינו לאיים: בגילוי פנים. בחולפה: ברו. בחרו: לכדו פיו. אמר פיו את כשלונו: וירד אלי. משמע עלי שהוא יגבר דהוה ליה למימר וילחם אתי: ואידך והכני. ואע"ג דהדר אמר ואם אני אוכל לו והכיתיו מכל מקום פתיחת מיו לרטחו(ט: דוד הדר האמר ליה ואני בא. ואין זו פתיחת פה לרעה דאמר ליה אתה בא למשול בי על ידי דבר שאין בו ממש ואני בא למשול בך בשם שהנלחונות שלו: כנגד ארבעים יום. שאיחרה תורה להתקבל ניתן לו כח להתילב: מכל מוס. מתוקן ומנוקה מכל מוס של כיעור: שבחחיו. חרבעה (ג) היו (לו) כדלקמן: בר מאה פאפי וחד נאנאי. בן התערובת שבאו הרבה אנשים על אמו בלילה אחת ונתעברה מו אחד נמצא האחד אביו וכולו מנאפים: נאנאי. זהו אב בלשון פרסי: פחפי. פרשטר״ה. ולשון חיש הבינים שילא מבין אנשים הרבה: כתיב מערות. ממערות פלשתים: כתיב ערפה. שם האחת ערפה (רות א) וכתיב הרפה אשר בילידי הרפה והיא ערפה כדאמרי׳ לקמן שנגזר עליה שיפלו בניה בחרב ביד בני רות שדבקה בשכינה: עורפין אומה. הפקירה עלמה כבהמה

שתינותנו

(ד) פנים כנגד עורף: להריפות. חטין כתושין: סף ומדון וגלים וישבי. כולם בספר שמוחלם: בני הנשוקה. שנשקה לחמותה להפרד מעמה שלא נתגיירה: ותכרינה עוד. פעם שניה דלעיל מיני׳ כתי׳ ותשאנה קולן ותבכינה: הרבע דמעות. שתי בכיות משתי עינים: חז. לשון חלי. הודיעך הכתוב שלא סיפר בחלי גבורתו: לאודועי שבחיה דדוד. שנלחם עם גבור כמוהו: לפיב שובך. בספר שמואל (ב' י) וכתיב שופך בדברי הימים (א' יע): אשפתו כקבר פתוח. בחיילות של נבוכדנלר כתיב. ואיידי דנקט פלוגתא דרב ושמואל בדרשות דקראי נקט לה: מפני שאומנים. אבל אינם גבורים: של זבל. מחמת שאוכלין הרבה בגבורה: שמע מינה. מדקאמר שמא תאמר חולי מעיים הס: ליטרה בנפשיה. לבקש לו ח רפואות טרם יכבד חוליו עליו: דאגה בלב איש ישחנה. יסחנה מדעחו. ישיחנה לאחרים: וכל כך למה. אומר להם ומה היא הבטחה הזו שהבטיחן כי ה' אלהיכם ההולך ולא אמר כי ה' אלהיכם עמכם ומה היא הליכה זו דמשמע הולך ממש: שהשם וכל כינויו עומדין בארון. היולא עמהם במלחמה:

מונחין